

Anna Zysnarska

**Rachunkowość sektora budżetowego
z elementami analizy finansowej**

Stan prawny na dzień 10 lipca 2023 r.

ODDK Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa
Gdańsk 2023

Spis treści

Wstęp	9
-----------------	---

Część pierwsza

Ogólna charakterystyka sektora finansów publicznych, rachunkowość wykonywania budżetu, jednostek budżetowych, samorządowych i metropolitalnych zakładów budżetowych oraz rachunki bankowe jednostek

I. Zasady gospodarki finansowej wynikające z ustawy o finansach publicznych. . .	13
1. Charakterystyka sektora finansów publicznych i sektora budżetowego państwa	13
1.1. Jednostki budżetowe i zasady ich finansowania.	22
1.2. Samorządowe zakłady budżetowe	30
2. Zadania sektora publicznego	34
2.1. Zadania gmin	34
2.2. Zadania powiatów	35
2.3. Zadania samorządów województw	36
2.4. Zadania związków metropolitalnych	37
3. Definicja budżetu państwa i budżetu jednostki samorządu terytorialnego . .	38
3.1. Dochody i wydatki budżetu państwa.	40
3.2. Przychody i rozchody budżetu państwa	44
4. Budżet środków europejskich	45
5. Budżet jednostki samorządu terytorialnego.	50
6. Dysponenci środków budżetowych	57
6.1. Układy wykonawcze budżetu.	57
6.2. Klasyfikacja budżetowa	59
6.2.1. Klasyfikacja według części budżetu państwa	61
6.2.2. Klasyfikacja według działów	63
6.2.3. Klasyfikacja według rozdziałów	64
6.2.4. Klasyfikacja według paragrafów	65
7. Rachunkowość sektora budżetowego	67
II. Gromadzenie i wydatkowanie środków pieniężnych w organie finansowym. . .	71
1. Ogólna charakterystyka miejsc i kierunków przepływów w budżecie państwa	71
2. Ogólne zasady wykonywania budżetu państwa.	74
3. Rachunki bankowe budżetu państwa	79
4. Wykonywanie budżetu jednostki samorządu terytorialnego	84
4.1. Ogólne zasady wykonywania budżetu JST	84
5. Szczególne zasady rachunkowości wykonywania budżetu państwa – okres przejściowy oraz księga główna budżetu państwa.	91
6. Szczególne zasady rachunkowości i księga główna budżetu JST (budżetu związku metropolitalnego)	104

7. Zobowiązania finansowe jednostek samorządu terytorialnego	118
7.1. Zasady zaciągania zobowiązań przez JST	118
III. Dochody, wydatki i środki pieniężne jednostek budżetowych oraz środki pieniężne samorządowych zakładów budżetowych	123
1. Ogólna charakterystyka szczególnych zasad rachunkowości jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych.	123
2. Rachunki bieżące jednostek budżetowych.	130
2.1. Ewidencja dochodów budżetowych w jednostkach budżetowych	132
2.2. Ewidencja wydatków budżetowych w jednostkach budżetowych.	135
3. Mechanizm podzielonej płatności	140
4. Rachunki bieżące samorządowych zakładów budżetowych	145
5. Pomocnicze rachunki bankowe	147
5.1. Pomocnicze rachunki bankowe według „rozporządzenia” – zasady ogólne	147
5.2. Pomocnicze rachunki bankowe dla obsługi budżetu państwa w zakresie krajowych środków finansowych.	150
6. Rachunki „dochodów własnych” jednostek budżetowych	156
6.1. Rachunki „dochodów własnych” państwowych jednostek budżetowych	157
6.2. Rachunki „dochodów własnych” samorządowych jednostek budżetowych	159
7. Rachunki środków funduszy specjalnego przeznaczenia.	161
8. Rachunek państwowych funduszy celowych	162
9. Rachunki środków europejskich	164
9.1. Rachunek środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi	166
9.2. Rachunek środków europejskich	168
10. Krótkoterminowe aktywa finansowe.	174
11. Rozliczenia gotówkowe	178
12. Zaangażowanie	181
12.1. Ewidencja zaangażowania środków na wydatki budżetowe.	183
12.2. Ewidencja zaangażowania planu finansowego samorządowego zakładu budżetowego	188
12.3. Ewidencja zaangażowania wydatków środków europejskich	190

Część druga

Charakterystyka i ewidencja pozostałych składników majątkowych, operacji wynikowych, wyniku finansowego, funduszy i rezerw

I. Majątek trwały w jednostkach budżetowych i samorządowych zakładach budżetowych	193
1. Podstawowy podział majątku trwałego i zasady jego wyceny	193
2. Środki trwałe jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych	195
2.1. Urządzenia ewidencyjne środków trwałych	197
2.2. Zasady dokonywania odpisów amortyzacyjnych dla środków trwałych.	199
2.3. Ewidencja zmian w stanie i wartości środków trwałych	200
3. Pozostałe składniki rzeczowego majątku trwałego	203

3.1. Zbiory biblioteczne	203
3.2. Mienie zlikwidowanych jednostek	205
3.3. Dobra kultury	206
4. Wartości niematerialne i prawne	208
5. Długoterminowe aktywa finansowe	212
6. Należności długoterminowe	217
II. Środki trwałe w budowie (inwestycje)	221
1. Definicja inwestycji w sektorze publicznym	221
2. Inwestycje jednostek budżetowych	222
3. Inwestycje samorządowych zakładów budżetowych	226
4. Koszty inwestycji finansowanej ze środków budżetu państwa	228
5. Przekazywanie środków budżetu państwa na finansowanie inwestycji	229
5.1. Ewidencja w jednostkach budżetowych dotacji na inwestycje oraz środków z budżetu na inwestycje	230
6. Rozliczanie inwestycji	231
III. Majątek obrotowy w jednostkach budżetowych i samorządowych zakładach budżetowych	237
1. Rozrachunki i rozliczenia	237
1.1. Pojęcia rozrachunków, roszczeń i rozliczeń	237
1.2. Wycena i ewidencja rozrachunków oraz rozliczeń	238
1.2.1. Ewidencja rozrachunków z odbiorcami i dostawcami	240
1.2.2. Ewidencja należności z tytułu dochodów budżetowych	242
1.2.3. Rozliczenie dochodów budżetowych	245
1.2.4. Rozliczenie wydatków budżetowych	245
1.2.5. Rozliczenie dotacji budżetowych oraz płatności z budżetu środków europejskich	247
1.2.6. Rozrachunki z budżetami	248
1.2.7. Rozliczenie wydatków z budżetu środków europejskich	253
1.2.8. Rozliczenie wydatków ze środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi	255
1.2.9. Pozostałe rozrachunki publicznoprawne	256
1.2.10. Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń	257
1.2.11. Pozostałe rozrachunki z pracownikami	260
1.2.12. Pozostałe rozrachunki	262
1.3. Odpisy aktualizujące należności	264
1.4. Zasady wyceny należności i zobowiązań w walutach obcych	268
2. Materiały i towary	270
2.1. Definicja materiałów oraz ceny ewidencyjne stosowane w obrocie materiałowym	270
2.2. Wycena rozchodów materiałowych	272
2.3. Wycena bilansowa zapasu materiałów	275
2.4. Zakup materiałów i jego rozliczenie oraz ewidencja ich rozchodu	277
2.5. Obrót towarowy	280
3. Produkty działalności	282
3.1. Definicja produktów pracy	282
3.2. Ceny ewidencyjne w obrocie wyrobami gotowymi	282
3.3. Ewidencja obrotu wyrobami gotowymi	283

IV. Klasyfikacja, ewidencja i rozliczanie kosztów działalności podstawowej	287
1. Definicja kosztów i ich klasyfikacja	287
2. Układy i warianty ewidencji kosztów	292
2.1. Ewidencja kosztów według rodzaju – wariant I ewidencji kosztów	293
2.2. Zasady grupowania i rozliczania kosztów według wariantu III	301
2.3. Koszty w układzie kalkulacyjnym	307
2.4. Zmiana stanu produktów.	308
3. Rozliczenia międzyokresowe kosztów	311
4. Sposoby rozliczania kosztów zakupu.	315
V. Przychody oraz związane z nimi koszty	321
1. Przychody, przychody budżetu a dochody budżetowe	321
2. Przychody z działalności podstawowej	323
2.1. Sprzedaż wyrobów gotowych i usług	323
2.2. Przychody z tytułu dochodów budżetowych	324
2.3. Sprzedaż towarów	326
2.4. Przychody z tytułu dotacji budżetowych i środków własnych na inwestycje	327
3. Przychody z tytułu operacji finansowych	331
4. Koszty operacji finansowych	333
5. Przychody i koszty pozostałej działalności operacyjnej	335
6. Obroty wewnętrzne i związane z nimi koszty	338
VI. Ewidencja funduszy, rezerw, przychodów przyszłych okresów i wyniku finansowego	341
1. Fundusz jednostki	341
2. Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych.	345
3. Fundusze celowe	347
4. Fundusz mienia zlikwidowanych jednostek	348
5. Rezerwy na zobowiązania	349
6. Przychody przyszłych okresów	353
7. Ustalanie wyniku finansowego w jednostkach budżetowych	355
8. Ustalanie i rozliczanie wyniku finansowego w samorządowych zakładach budżetowych	357

Część trzecia

Sprawozdawczość budżetu, jednostek i zakładów budżetowych oraz związana z nią analiza finansowa

I. Sprawozdawczość	365
1. Sprawozdawczość budżetowa	366
2. Sprawozdawczość budżetowa w układzie zadaniowym	371
3. Sprawozdanie finansowe i ogólne zasady jego sporządzania	374
3.1. Bilans z wykonania budżetu JST	379
3.2. Bilans jednostki budżetowej i samorządowego zakładu budżetowego	381
3.3. Skonsolidowany bilans jednostki samorządu terytorialnego	384
3.4. Rachunek zysków i strat jednostki	386
3.5. Zestawienie zmian w funduszu	388
3.6. Bilans budżetu państwa	389
3.7. Informacja dodatkowa	390
4. Dokonywanie wyłączeń w sprawozdaniu łącznym	391

5. Skonsolidowany bilans JST	396
6. Metody konsolidacji	400
6.1. Konsolidacja metodą pełną	401
6.2. Metoda proporcjonalna	410
6.3. Metoda praw własności	416
II. Analiza finansowa w jednostkach samorządu terytorialnego	421
1. Istota i cel analizy finansowej w JST	421
2. Analiza wstępna sprawozdań	423
3. Analiza struktury dochodów budżetowych	424
4. Analiza struktury wydatków budżetowych	429
5. Analiza relacji dochody a wydatki w budżecie JST	435
6. Ocena atrakcyjności i potencjału finansowego JST	437
7. Analiza płynności finansowej	439
8. Analiza zadłużenia	441
9. Analiza samodzielności finansowej	446
10. Analiza finansowa w jednostkach i samorządowych zakładach budżetowych	449
10.1. Analiza wstępna sprawozdania finansowego	450
10.2. Analiza wskaźnikowa	455
Bibliografia	467
Spis aktów prawnych	469